

Summary

Shapovalova V.S. Basic features of the concept and classification of criminal explosive weapons. - Article.

We propose an exhaustive list of the basic features of the criminal explosive weapons. Formulated the corresponding concept of these weapons. Stated classification of criminal explosive weapons, equipment, and materials and tools to undermine depending on the circumstances of their appearance and use.

Keywords: criminal explosive weapons, the basic characteristics of the criminal explosive weapons.

УДК 343.148

В.Д. Юрчишин,

кандидат юридичних наук, доцент
завідувач кафедри теорії та історії
держави і права Івано-Франківського
факультету Національного
університету
«Одеська юридична академія»

АНАЛІЗ ТА КЛАСИФІКАЦІЯ ВИСНОВКІВ ЕКСПЕРТА У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ: ТЕОРЕТИЧНИЙ ТА ПРАКТИЧНИЙ АСПЕКТИ

Постановка проблеми у загальному вигляді. Відомо, що істина в цілому, як і окремі факти, обставини справи встановлюються слідчим, прокурором і судом лише шляхом кримінального процесуального доказування, під час якого виявляються, збираються, досліджуються й оцінюються докази та на їх підставі приймаються і обґрунтовуються відповідні процесуальні рішення. Проблеми доказування займають одне з центральних місць у науці кримінального процесу, що і визначає кримінальний процесуальний аспект класифікації висновків експерта. З

іншого боку, у теорії судової експертології та криміналістиці значну увагу приділено класифікації судових експертиз, але тільки не висновкам експерта. У зв'язку з цим актуальним є комплексне дослідження сучасної класифікації висновків експерта з теоретичної та практичної точки зору.

Ступінь наукової розробки проблеми. Дослідженню теоретичних питань стосовно висновків експерта, як у криміналістичній, так і кримінально-процесуальній літературі, їх теоретичних та практичних аспектів присвячена значна увага науковців. Зокрема, вказані питання розглядають у своїх працях Арсеньєв В.Д., Бергер В.Є., Булига Л.П., Вінберг А.І., Гончаренко В.Г., Лисиченко В.К., Михеєнко М.М., Надгорний Г.М., Орлов Ю.К., Петрухін І.Л., Россинська Є.Р., Шляхов А.Р. та інші науковці.

Постановка завдання. Викладене зумовлює необхідність постановки в якості мети дослідження класифікацію висновків експерта на підставі аналізу нормативно-правових актів національного і міжнародного законодавства та поглядів науковців.

Виклад основного матеріалу дослідження. Систематизація знань у будь-якій науковій теорії, у тому числі і в судовій експертології, складає її методологічну основу. Систематизація певних об'єктів за спільними ознаками є їх класифікацією. Саме тому в теорії судової експертології та криміналістики значна увага приділяється класифікації судових експертиз, але тільки не класифікації висновків експерта. На сьогодні існує багато неоднозначних думок науковців-криміналістів щодо цієї проблеми. Поряд з критеріями класифікації висновків експерта, щодо яких думки науковців майже збігаються, є й такі, що викликають багато дискусій.

У кримінальному процесуальному значенні найбільш важливим є поділ висновків експерта за ступенем їх визначеності на: категоричні та ймовірні.

Проводячи експертне дослідження, експерт ставить собі за мету те, щоб кожен його висновок відповідав властивостям належності, достовірності, допустимості та достатності і був категоричним в кожному конкретному випадку. Зокрема, узагальнюючи судово-слідчу та

експертну практику, слід констатувати, що у більшості випадків експертами надаються обґрунтовані категоричні висновки. Дані висновки становлять найбільшу доказову цінність для органів досудового розслідування та суду.

Категоричні висновки – це висновки експертів, в яких формуються форми ствердження або заперечення тотожності. Категоричні висновки за своїм змістом поділяються на позитивні та негативні. Коли перед експертом ставиться питання про підтвердження якогось факту, то він, пройшовши у процесі дослідження до стверджуючого висновку, робить категоричний чи ймовірний позитивний висновок або дає відповідь на питання органу дізнання, прокурора, слідчого або суду про неможливість провести дане дослідження, і навпаки.

Однак на практиці через певні причини не завжди можливо прийти до таких висновків. Як відомо, існують випадки, коли при дослідженні об'єктів не зібрана інформація, яка необхідна для категоричної відповіді на поставлені питання. В таких випадках нерідко висновки формулюються в ймовірній формі. У зв'язку з цим, в теорії та практиці актуальним залишається питання про визначення доказової сили фактичних даних, що містяться у висновку експерта, залежно від форми, в якій дано висновок.

Безумовно, що допустимість та доказове значення категоричних висновків, як позитивних, так і негативних, сумніву не викликає. Водночас, ймовірні висновки не містять необхідної визначеності і виникають труднощі при їх оцінці в процесі розгляду кримінальної справи, а проблема про їх допустимість та доказове значення залишається актуальною та дискусійною в юридичній літературі до сьогоднішнього моменту, незважаючи на всі зроблені спроби її вирішення.

В.Д. Арсен'єв, В.Г. Заблоцький, І.Л. Петрухін та ряд інших науковців стверджують, що при проведенні судової експертизи надання ймовірних висновків є недопустимим, і вони не мають доказового значення у справі [1, с.114; 2, с.123; 3, с.16; 4, с.34]. Аналогічної думки дотримуються Ю.П. Дубягін та В.А. Михайлов, які вважають, що ймовірні висновки містять у собі припущення про факти, і тому вони не можуть розглядатися як джерела доказів. При цьому, вони

обґрунтовували свою позицію й тим, що в Постанові Пленуму Верховного Суду СРСР «Про судову експертизу в кримінальних справах» від 16 травня 1971 року №7 зазначалося, що ймовірні висновки не можуть бути поставлені в основу вироку [5, с.92-93]. В той же час, Пленум Верховного Суду України в постанові від 30 травня 1997 року № 8 «Про судову експертизу в кримінальних і цивільних справах» звертає лише увагу на те, щоб не «переоцінювати доказове значення», як він їх називає, «ймовірних висновків» [6, с.23].

В Україні дану позицію відстоювали В.Г. Гончаренко, Л.П. Булига та інші науковці, які зазначали, що дані висновки мають пошукове, гіпотетичне значення [7, с.34; 8, с.10].

Можна погодитись із Б.В. Романюком, який стверджує, що факти об'єктивної дійсності можуть бути пізнані, і потрібно при проведенні експертизи домагатися їх пізнання. Але коли у процесі об'єктивного дослідження експерт не може через недостатність досліджуваного матеріалу, змін, що відбулись в ознаках досліджуваних об'єктів, відсутності на цей період досконалих наукових розробок щодо методики пізнання певних предметів, явищ та процесів тощо дати категоричне судження, він має право на ймовірний висновок. Таке пізнання є істинним, але недостовірним. Категоричний висновок – не завжди гарантія об'єктивного пізнання. Об'єктивні факти існують незалежно від глибини і достовірності нашого пізнання [9, с.158-159].

Інші науковці, поряд з категоричним, допускають можливість надання ймовірних висновків та вказують на їх позитивну роль у слідчій та судовій практиці [10, с.519-521]. Б.І. Пінхасов та Є.Г. Архангельська зазначають: щоб ймовірний висновок експерта мав значення для слідчої та судової практики, такий висновок повинен відповідати вимогам, які притаманні для складання висновків експертизи [11, с.13]. Інші науковці звертали увагу на те, що ймовірні висновки потребують особливої критичної уваги [12, с.30].

Варто відзначити, що Є.Р. Россинська, заперечуючи доказове значення ймовірних висновків, вбачає їх практичну цінність в тому, що вони можуть мати орієнтовний, пошуковий характер, вказати на версії,

які необхідно перевірити [13, с.45]. Аналогічної думки дотримуються В.К. Лисиченко, В.В. Циркаль та інші науковці, які вважають, що ймовірні висновки можуть принести користь, якщо їх використовують в оперативних цілях з метою перевірки окремих слідчих версій та якнайшвидшого розслідування злочинів [14, с.147; 15, с.90].

Інші науковці наполягають на тому, що висновок експерта завжди повинен бути виражений в категоричній формі, оскільки в іншому випадку експерт зобов'язаний повідомити про неможливість вирішення поставленого перед ним питання чи неможливість дати висновок [7, с.34; 16, с.119]. Можна погодитись з А.І. Вінбергом з приводу того, що ймовірні висновки потребують серйозної аргументації, а також ретельного аналізу фактичного матеріалу справи, а відмова від проведення дослідження з мотивів недостатності матеріалів для категоричного висновку може стати способом відхилення експерта від вирішення тих завдань, для яких й існує чинний інститут судової експертизи [17, с.133].

На нашу думку, необхідно, перш за все, вирішити питання стосовно того, як правильно використовувати з користю ймовірні висновки експерта для правосуддя, а не «вилучати» їх із кримінального провадження.

Певні намагання «примирити» вище вказані точки зору стосовно проблеми ймовірного висновку експерта були зроблені Ю.М. Жуковим, І.Л. Перухіним, М.К. Треушніковим та іншими науковцями, які зазначали, що хоча ймовірний висновок експерта і не має доказового значення, однак проміжні факти, викладені в описовій частині, можуть бути використані як непрямі докази [2, с.106-107; 18, с.12; 19, с.714-715]. Намагаючись бути переконливими, прихильники цієї позиції зазначають, що дані про подібність чи відмінність окремих ознак, які містяться у висновку експерта, є непрямим підтвердженням у відношенні до факту тотожності [19, с.714-715].

З даною позицією ми погодитись не можемо з наступних міркувань. Встановити що-небудь побічно – значить встановити через проміжний факт (факти), в той час як схожість окремих ознак може привести і до прямого, і до побічного доказування, але тільки не до достовірного, а

ймовірного. Оскільки при непрямому доказуванні основне знання носить достовірний характер, а те, яке обґрунтовується – ймовірний [20, с.91]. Тим більше, проміжні факти, які встановлюються експертом в процесі дослідження та відображаються в описовій частині висновку, складають фактичну підставу для висновків експерта [21, с.47]. Однак такі обставини, самі по собі, у відриві від висновків про них експерта, доказом визнані бути не можуть.

Експертне дослідження складається з виявлення, аналізу та оцінки ознак об'єкта. Доказ не може вважатися таким, що сформувався, доки не будуть пройдені вище вказані етапи. В такому випадку проміжні факти до їх тлумачення експертом не можуть отримати самостійного юридичного статусу. Проміжні факти здатні тільки підкріплювати, обґрунтовувати висновки експерта і можуть використовуватись судом тільки для оцінки цих висновків, але не окремо від них. В протилежному випадку суду неминуче довелося б прийняти на себе функції експерта, що суперечило б вимогам закону.

Стосовно оцінки судом проміжних фактів як доказів, то слушною є позиція, висловлена Т.В. Сахновою, яка зазначає, що питання про доказове значення проміжних фактів у процесуальному аспекті ставити некоректно; в даному випадку можна говорити тільки про аналіз логічної конструкції висновку експерта. Отже, як наслідок – оцінка судом проміжних фактів є елементом оцінки обґрунтованості висновку [21, с.223]. Як зазначає Є.Л. Драпкіна, від проміжного факту до тезису проходить вже не інформаційний, а логічний зв'язок більшого чи меншого ступеня ймовірності [20, с.88-89].

Аналізуючи процесуальну значущість ймовірного висновку експерта, на нашу думку, необхідно не тільки зосереджувати увагу на його походженні, теоретичному визначенні та співвідношенні з категоричним висновком, але й не забувати при цьому про роль суб'єктів доказування (слідчого, орган дізнання, прокурора, суд), яким належить давати оцінку висновку експерта.

Слід враховувати і той факт, що основні причини надання ймовірних висновків криються не в недоліках експертної роботи суб'єктивного

характеру чи у некомпетентності чи несумлінності окремих судових експертів. Перш за все, вони носять об'єктивний характер: неповноцінність об'єктів, що підлягають дослідженню, відсутність розробленої методики дослідження, неякісно підготовлені слідчими або судами матеріали, які направлені на дослідження, недостатня кількість порівняльних матеріалів [13, с.45; 14, с.147].

В такому випадку зменшити кількість ймовірних висновків та збільшити об'єм достовірних висновків практично можна досягти не шляхом адміністративних заходів, що забороняють дачу ймовірних висновків, а в результаті позитивного вирішення складних проблем дослідження та подальшої успішної розробки методики експертизи [17, с.134]. Навіть противники ймовірних висновків, хоча й з певними застереженнями, вважають, що в окремих випадках такі висновки можуть мати місце в експертній практиці [22, с.90].

Слід відзначити, що будь-який непрямий доказ свідчить про встановлюваний факт лише з якоюсь часткою ймовірності. І ця обставина ніяк не впливає на допустимість такого доказу. Навпаки, такий шлях доказування є найбільш поширеним. Ймовірний висновок експерта відрізняється від будь-якого непрямого доказу тільки одним: його надає не слідчий або суд, як це має місце при оперуванні звичайними непрямыми доказами, а експерт, оскільки такий висновок вимагає спеціальних знань [23, с.42].

Таким чином, достовірно встановлені обставини, які посприяли формуванню ймовірного висновку, можуть використовуватись як непрямий доказ, що повинен бути оцінений на підставі принципів оцінки доказів, передбачених законом, та на розсуд органу дізнання, прокурора, слідчого або суду може бути покладений в основу своїх рішень.

Сучасна наука досить часто переконується в тому, що при формуванні висновків суттєву роль відіграють не тільки логічні форми, але й статистичні закономірності та вірогідні оцінки, які виражаються кількісно. Все це дозволяє оцінювати ймовірний висновок з більшим чи меншим ступенем ймовірності. Високий ступінь ймовірності факту, що встановлюється дозволяє оцінити його в сукупності з іншими доказами, а не відкидати їх з формальних міркувань [17, с.25]. Для того, щоб

ймовірний висновок мав доказове значення, він повинен відповідати тим вимогам, які передбачаються процесуальним законодавством для складання категоричних висновків.

Структура ймовірних висновків, як зазначають Б.І. Пінхасов та Є.Г. Архангельська, нічим не відрізняється від структури висновків, які формулюються в категоричній формі [11, с.13]. Але при цьому необхідно звернути увагу на деякі суттєві моменти, що можуть бути характерні саме для ймовірного висновку експерта. Експерт дає висновок в результаті ретельного дослідження вивчених об'єктів і у своєму експертному дослідженні він повинен відобразити всі ознаки, на підставі яких він прийшов до ймовірного висновку. Так, при проведенні почеркознавчих експертиз, поряд із сукупністю істотних ознак, що можуть обґрунтувати категоричний (позитивний чи негативний) висновок, у деяких випадках, виявляється група стійких ознак, що суперечать цьому висновку.

У зв'язку з цим, вже в процесі подальшого дослідження експертом вони виявляються у такому обсязі, який є недостатнім для категоричного висновку, знайти ж інші ознаки не вдається через, наприклад, стислість обсягу експертного дослідження. Ці обставини і викладаються експертом, що формулює свій висновок у ймовірній формі.

Залежно від того, на заперечення чи ствердження головного факту спрямований ймовірний висновок експерта, він може бути позитивним або негативним. Від ймовірних висновків потрібно відрізнити ті, в яких містяться категоричні твердження про збіг досліджуваних об'єктів за родовими ознаками (наприклад за групою крові). Висновок про індивідуальну тотожність цих об'єктів буде лише ймовірним. Але оскільки відомості про збіжність родових ознак є достовірними, вони можуть бути використані як докази.

В юридичній літературі актуальним та дискусійним вважається проблема стосовно висновків, в яких сформульоване не саме існування, а можливість існування факту [24, с.9-10; 25, с. 112-113]. З цього приводу В.І. Шиканов відзначив, що ймовірне судження, тобто S ймовірно P за своєю логічною природою, протиставляється достовірному судженню. В свою чергу, судження про можливість, тобто S може бути P ,

висловлюється в категоричній формі та виражає достовірне знання [26, с.118]. Однак з процесуальної точки зору, протиставляти ймовірність вірогідності не можна, оскільки ймовірне судження цілком може бути достовірним, так само як і категоричним, і судження про можливість теж можуть виявлятися недостовірними.

У такому випадку можна погодитись з думкою Г.М. Надгорного, який зазначає, що проблематичне судження та судження можливості відрізняються в плані обґрунтування думки, але в плані буття вони однакові. І перше, і друге не свідчать про дійсне існування факту. Подібність ролі ймовірних суджень та суджень можливості в судовому доказуванні обумовлюється, з одного боку, особливостями останнього як процесу пізнання, а з іншого – загальними рисами можливості та ймовірності як категорій діалектики в їх гносеологічному плані. Можливість та ймовірність – категорії однієї якості, а різниця між ними виражається в кількісному плані [25, с.112-113]. Судження можливості не вважається доказом дійсності, реального існування факту. В даному випадку перша частина такого висновку, де позитивно встановлені певні факти, буде мати самостійне доказове значення. Друга частина висновку – судження можливості – виконує функцію конкретизації виявлених експертом фактів. Так, експерт уточнює спосіб нанесення підпису, але при цьому не виключає і якого-небудь іншого способу переносу підпису в документ.

Висновки у формі судження можливості можуть мати дві сторони: позитивну і негативну. Висновок у формі судження з позитивної сторони полягає у позитивному ствердженні про наявність обставин, що створюють таку можливість. Наприклад, встановлення електрографічного способу нанесення підпису, і саме оціночне судження експерта про можливість виконання підпису за допомогою лазерного принтера. В іншому випадку, коли висновок у формі судження можливості виражений з негативної сторони, то такий висновок набуває доказової сили, оскільки неможливість існування факту свідчить про його відсутність.

Таким чином, з процесуальної точки зору судження про можливість з позитивним значенням можна віднести до можливих висновків, а висновки про неможливість віднести до дійсних (неможливих).

В юридичній літературі висновки експерта іноді поділяють за таким критерієм, як наявність або відсутність логічних союзів та їх типу, на однозначні та альтернативні, умовні та безумовні [23, с.33]. Інші науковці (Є.Р. Россинська, А.З. Булига) або пропонують визначення поняття даних видів висновків, або просто згадують про їх існування [7, с.34; 13, с.44-45]. Р.Д. Рахунов взагалі виступає проти деяких видів висновків, наприклад, умовних висновків [27, с.214].

Однозначний висновок, виходячи із розуміння терміну «однозначний», містить тільки одну відповідь, в той час як альтернативний висновок формується тоді, коли експерту в процесі експертного дослідження не вдалося прийти до єдиного варіанта вирішення питання, та наслідком такого висновку є наявність двох чи більше варіантів вирішення одного питання у формі так званого роздільного судження («або-або»). Умовним буде вважатися висновок в тому випадку, коли його правильність залежить від достовірності якогось-небудь факту, прийнятого в якості вихідного. Такий висновок припускає залежність вирішення питання від якої-небудь умови. Безумовний же висновок ніяких умов, від яких залежала б його істинність, не містить. Як бачимо, умовний і альтернативний висновки не мають загального критерію класифікації. В такому випадку, можна погодитись із С.С. Бичковою стосовно того, що і альтернативний, і умовний висновки необхідно розрізняти. Коли даються кілька варіантів рішення питання залежно від визначених умов, висновок буде і умовним, і альтернативним (за різними підставами класифікації) [28, с.140].

Крім того, висновки в залежності від повноти відповідей на поставлені питання, можуть бути повними (вичерпними) або частковими (невичерпними). Повні містять вичерпну (позитивну чи негативну) відповідь по суті питання [1, с.112].

У судовій практиці зустрічається також висновок про неможливість вирішення поставленого перед експертизою питання. Його нерідко змішують з так званою відмовою експерта від надання висновку або повідомленням про неприпустимість надання висновку [15, с.89]. Саме тому, необхідно відрізняти висновок про неможливість вирішення

поставленого перед експертизою питання і повідомлення про неприпустимість надання експертного висновку.

Висновки і перспектива подальших розробок. На основі аналізу теорії та практики судової експертизи, висновки експерта можна класифікувати за наступними підставами: 1) за ступенем підтвердження на: категоричні і ймовірні; 2) за якістю зв'язування на: позитивні або негативні; 3) в залежності від характеру відносин між наслідком та його підставою на: умовні та безумовні; 4) за ступенем однозначності на: однозначні та альтернативні; 5) залежно від повноти відповідей на поставлені слідчим або судом запитання на: повні (вичерпні) і часткові (невичерпні); 6) за ступенем можливості на: можливі та дійсні (неможливі). Крім того, до даної класифікації також можна віднести висновки первинної, повторної, додаткової, комісійної та комплексної експертизи.

Література

1. Арсеньев В.Д. Использование специальных знаний при установлении фактических обстоятельств уголовного дела. / В.Д. Арсеньев, В.Г. Заболоцкий – Красноярск: Изд-во Красноярского университета, 1986. – 153 с.
2. Петрухин И.Л. Экспертиза как средство доказывания в советском уголовном процессе. / И.Л. Петрухин – М.: Юрид. лит., 1964. – 267 с.
3. Прасолова Э.М. Теория и практика криминалистической экспертизы: Учебное пособие. – М.: Изд-во Ун-та дружбы народов, 1985. – 70 с.
4. Тригулова А.Х. Оценка результатов исследования и формулирование выводов как стадия экспертизы / А.Х. Тригулова // Теоретические проблемы и практика экспертных исследований: Сб. статей. / Под ред. Б.И. Пинхасова. – Ташкент, 1983. – С.29-34.
5. Михайлов В.А. Назначение и производство судебной экспертизы в стадии предварительного расследования: Учебн. пособие. / В.А. Михайлов, Ю.П. Дубягин – Волгоград, 1991. – 260 с.
6. Про судову експертизу в кримінальних та цивільних справах: Постанова Пленуму Верховного Суду України №8 від 30.05.1997 р. // Судові експертизи в Україні: [Зб. нормат. актів]. – К.: Юрінком Інтер, 2002. – С.23 – 29.
7. Булыга А.З. Анализ и оценка экспертных выводов в криминальных делах / А.З. Булыга // Тези виступів учасників конференції прокурорів-криміналістів, начальників управлінь карного розшуку, НДЕКЦ УМВС областей та обласних бюро судово-медичної експертизи МОЗ України (14-15 березня 2005 року). – Київ, Пуща Водиця: Український Центр духовної культури, 2005. – С.27-36.
8. Експертизи в судовій практиці: Навчальний посібник / В.Г.Гончаренко,

В.Є.Бергер, Л.П.Булига та ін. – К.: Либідь, 1993 – 197 с.

9. Романюк Б.В. Сучасні теоретичні та правові проблеми використання спеціальних знань у досудовому слідстві: Монографія. / Б.В. Романюк – К.: Національна академія внутрішніх справ України, 2002. – 196 с.

10. Теория и практика судебной экспертизы. – СПб.: Питер, 2003. – 704 с.

11. Пинхасов Б.И. Вероятные заключения эксперта – криминалиста и некоторые вопросы их оценки и использования / Б.И. Пинхасов, Е.Г. Архангельская // Вопросы судебной экспертизы: Сб. науч. трудов Ташк. ун-т им. В.И. Ленина; / Редкол.: Пинхасов Б.И. – Ташкент, 1983. – С.11 – 16.

12. Виноградов И.В. Экспертиза на предварительном следствии. / И.В. Виноградов, Г.И. Кочаров, Н.А. Селиванов. – 2-е изд., переработ. и доп. М.: Юридическая литература. – 1967. – 248 с.

13. Россинская Е.Р. Судебная экспертиза в уголовном, гражданском, арбитражном процессе. / Е.Р. Россинская– М.: Право и закон, 1996. – 224 с.

14. Кофанов А.В. Теоретичні та практичні аспекти криміналістичного дослідження гладкоствольної вогнестрільної зброї: дис... канд. юрид. наук: 12.00.09 / Кофанов А.В.; Національна академія внутрішніх справ України. – К., 2000. – 197 с.

15. Лисиченко В.К. Использование специальных знаний в следственной и судебной практике. / В.К.Лисиченко, В.В. Циркаль – К.: КГУ, 1987. – 100 с.

16. Шляхов А.Р. Судебная экспертиза: организация и проведение. / А.Р. Шляхов – М.: Юрид. лит., 1979. – 166 с.

17. Винберг А.И. Криминалистическая экспертиза в советском уголовном процессе. / А.И. Винберг – М.: Госюриздат, 1956. – 220 с.

18. Жуков Ю.М. Судебная экспертиза в советском гражданском процессе. Автореф. дис. ... канд. юрид. наук / Жуков Ю.М. – М., 1965. – 15 с.

19. Теория доказательств в советском уголовном процессе / Под ред. Н.В.Жогиной. – 2-е изд., испр. и доп.. – М.: Юридическая литература, 1973. – 735 с.

20. Драпкина Е.Л. Логико-вероятная характеристика заключения эксперта / Е.Л. Драпкина // Применение специальных познаний в борьбе с преступностью: Межвуз. сборник науч. тр. / Свердлов. юрид. ин-т им. Р.А. Руденко; / Ред. кол.: И.Н. Сорокотягин и др. / – Свердловск: СЮИ, 1983. – С.87 – 92.

21. Сахнова Т.В. Судебная экспертиза. / Т.В. Сахнова – М.: Городец, 2000. – 368 с.

22. Михеенко М.М. Доказывание в советском уголовном судопроизводстве. / М.М. Михеенко – К.: Выща школа, 1984. – 134 с.

23. Орлов Ю.К. Заключение эксперта как источник выводного знания в судебном доказывании: Автореф. дис. ... д-ра юрид. наук / Ю.К. Орлов. – М., 1985. – 55 с.

24. Галкин В. Доказательственное значение экспертных выводов по уголовному делу / В.Галкин // Советская юстиция. – 1971. – № 19. – С.9 – 11.

25. Надгорный Г.М. Некоторые логические и доказательственные аспекты выводов эксперта / Г.М. Надгорный // Криминалистика и судебная экспертиза: Республиканский

межведомственный сборник научных и научно-методических работ. – К.: Редакционно-издательский отдел МВД УССР, 1970. – Вып. 7. – С. 109 – 115.

26. Шиканов В.И. О допустимости и доказательственном значении вероятных заключений экспертов / В.И. Шиканов // Советское государство и право. – 1963. – № 10. – С. 117 – 120.

27. Рахунов Р.Д. Теория и практика экспертизы в советском уголовном процессе. / Р.Д. Рахунов – 2-е изд., перераб. и доп. – М.: Госюриздат, 1953. – 264 с.

28. Бичкова С.С. Экспертиза в цивільному процесі України: дис... канд. юрид. наук: 12.00.03 / Бичкова С.С.; Національна академія внутрішніх справ України. – К., 2003. – 176 с.

Анотація

Юрчишин В.Д. Аналіз та класифікація висновків експерта у кримінальному провадженні: теоретичний та практичний аспекти. – Стаття.

У статті досліджуються проблеми класифікації висновків експерта у кримінальному провадженні з точки зору теоретичного та практичного аспектів. Аналізуються різноманітні види висновків експерта.

Ключові слова: судова експертиза, висновок експерта, класифікація висновків експерта, види висновків експерта.

Аннотация

Юрчишин В.Д. Анализ и классификация выводов эксперта в уголовном производстве: теоретический и практический аспекты. – Статья.

В статье исследуются проблемы классификации выводов эксперта в уголовном производстве с точки зрения теоретического и практического аспектов. Анализируются разнообразные виды выводов эксперта.

Ключевые слова: судебная экспертиза, вывод эксперта, классификация выводов эксперта, виды выводов эксперта.

Annotation

Yurchyshyn V. D. Analysis and classification conclusions of expert in criminal proceedings: theoretical and practical aspects. – The article.

The problem of classification conclusions of the expert in the criminal proceedings in terms of theoretical and practical aspects are examined in the article. Analyzes the various types of expert opinion.

Keywords: judicial expertise, expert opinion, the conclusions of the expert classification, types of expert opinion.

